

NYT OM BØGER

ALTID KLAR TIL KONFLIKT

► AF JESPER JØRGENSEN

De københavnske murersvende har efter 1945 stemt nej til alle overenskomster. De strejker, demonstrerer og laver blokader. De har altid været blandt de mest venstreorienterede og aktivistiske i fagbevægelsen. I mange år udgjorde de en kommunistisk højborg i København – fra 1970'erne til 1990'erne under ledelse af Harry Osborn, der også var kendt som formand for Byggefagernes Samvirke og Venskabsforeningen Danmark-DDR.

Disse stridbare arbejdere har i år fejret deres fagforenings 100-års jubilæum, og til anledningen har de fået nyere tids mest populære jubilæumsskriftskriver, Henning Grelle, tidligere forretningsfører for Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv og nu seniorforsker emeritus på Arbejdermuseet med i sjakket. Resultatet er glimrende.

Værket fokuserer primært på foreningens sidste 25 år – og så også en god del på forhistorien frem til stiftelsen i 1919.

Vi får historien om den snørklede overgang fra lav til fagforening, oprettelsen af murersektionen af Den Internationale Arbejderforening for Danmark og kampen mod "slavetimen" mellem kl. 18 og 19, der som bekendt endte i det legendariske Slaget på Fælleden i 1872.

Over sommeren 1918 var det murersvendene, der strejkede for "engelsk uge", hvor de tog sig fri til

weekenden lørdag kl. 12. De ulovlige strejker kom til at koste dyrt, og foreningen gik konkurs, men de fik arbejdstiden højt på den politiske dagsorden på et tidspunkt, hvor det knagede gevaldigt i samfundets fuger og bånd.

I efteråret samme år pressede det den socialdemokratiske minister, Thorvald Stauning, til at fremsætte lovforslag om en 8-timers arbejdsdag, og godt et år senere var den socialistiske arbejderbevægelses hovedkrav fra 1890 opfyldt. De syndikalistiske murersvende får af Henning Grelle broderparten af æren for det.

Fagets særlige traditioner og arbejdskultur bliver man også klogere på, ikke mindst gennem bogens flotte illustrationer af halsbrækkende stilladser, uhumske skurvogne, træsko, tildringspokalen "Velkomsten" og stolte murersvende, der poserer foran svendestykker og imponerende bygningsværker som f.eks. Grundtvigskirken.

De sidste 25 år er til gengæld præget af tilbagegang. Østudvidelsen i 2004 har været en kæmpe udfordring. Polakker, tyskere og balttere arbejder på lønninger langt under tariffen og uden smålig skelen til sikkert arbejdsmiljø, medansvar for lærlingeuddannelsen, for ikke at nævne betaling af moms og skat. Social dumping hedder det. Samtidig bliver de organiserede murer færre og fagforeningens resurser mindre.

Murersvendenes Brancheklub i København, som foreningen hedder i dag, har dog ikke opgivet ævred. De blæser som altid til kamp – denne gang med næven rettet mod OK20 og vedholdne krav om kædeansvar og tredjepartsforpligtelse, så danske bygherrer ikke fortsat skal kunne undslå sig ansvaret.

Jubilæumsskriftet er ikke, som de nogle gange er, en historisk sekundavare. Der er lagt et stort arbejde i at konsultere foreningens fagblade og arkiver i Arbejdermuseets samlinger. Det er tydeligt, at det er her forfatteren er udlært, og han leverer et klassisk stykke organisationshistorie af den bedste slags.

HENNING GRELLE:

Murersvende – forrest i kampen, stolte i faget, Murersvendenes Brancheklub i København, 2019.

Bogen får 4 ud af 6 røde faner.

